

מחקר ופיתוח חקלאי: רק כך ניתן להתקדם

יוחאי ענבר

בקרת איכות ורמת הבשלה של הפרי ועוד. בשנת 2019 מתוכננים עוד מגוון מחקרים; התמודדות עם מחלות בשקדים, מחקר להנמכת מטעי בננות, מחקר לשיפור התרככות פירות קיווי לאחר אחסון באוויר מבוקר, מחקר לשיפור פוריות זני לצי' על ידי איתור מפרה מצטיין לכל זן, מחקרים בתפוח לפיתוח טכנולוגיות אגרוטכניות לשיפור צבע הפרי בזני תפוח אדום ועוד.

ענף ההדרים משקיע קרוב ל-3 מיליון ש"ח בשנה במחקר ופיתוח

מה פעמים שמעתם ש"עמידה במקום היא למעשה הליכה אחורה"? אנו נוטים לזלזל בקלישאות, אבל מרביתן הפכו לכאלה לאחר שהוכחו כנכונות. המשפט הזה נכון במיוחד בתחום המחקר והפיתוח (מו"פ) החקלאי. נכון, אנחנו רגילים לשמוע על מו"פ בהקשר של היי-טק, אבל תרבות הצריכה, ההכרח להתפתח והעולם המודרני שמתקדם בקצב מהיר מכריחים גם את שאר התחומים במשק, והחקלאות ביניהם, לעמוד בקצב.

ה"אורי" כדוגמה

במועצת הצמחים מבינים כבר מזמן את הנחיצות בפעילויות מו"פ חקלאי. "אנו חייבים לדאוג לחקלאים בהווה תוך מבט מפורח לעתיד" אומר **צבי אלון, מנכ"ל מועצת הצמחים**. "בשנה הקרובה נשקיע מעל ל-15 מיליון שקלים במו"פ בניסיון להגיע למינים וזנים חדשים, במטרה לשפר את איכות ועמידות הזנים הקיימים, כדי למצוא פתרונות למזיקים ומחלות, וכמובן בכדי לנסות ולאתר שיטות עיבוד מתקדמות. המועצה, על ענפיה השנים, יוזמת, שותפה ומממנת מאות מחקרים בעשרות גופי מחקר מדי שנה, כאשר המחקרים נקבעים ומתועדפים לפי הצרכים בשיתוף פעולה עם המגדלים, החוקרים והמדריכים. אגב, אנו גם אחראים ליישום תוצאות המחקר, דבר לא פשוט כשלעצמו". מדובר בהשקעת משאבים לא קטנה. האם לא ניתן להסתדר בלעדיה? אני שואל. אלון משיב בנחרצות: "לא. המחקר והפיתוח הוא קריטיים לקיומם ועתידם של מוצרי הצומח שבאחריותנו, ורק כך נוכל ליצור בארץ חקלאות מתקדמת. המחקר והפיתוח הם שמאפשרים לנו לחדש ולהרחיב את סל המוצרים לרווחת הצרכנים שמחפשים גיוון כל הזמן, ובמקביל - להביא לחסכון בהוצאות הייצור של המגדלים תוך שיפור פריון העבודה. זוהי גם השקעה קריטית לעתיד. תראה למשל את קלמנטינת ה'אורי' (ORI). הפיתוח שלה החל בתחילת שנות ה-80' במינהל המחקר החקלאי בבית דגן בסיוע ענף ההדרים במועצת הצמחים, כאשר הנטיעות עצמן החלו רק בתחילת שנות ה-2000, כ-20 שנה לאחר מכן. היום, כאשר ה'אורי' כובש את העולם, אנו קוצרים את הפירות; בעונת 2016/17 יוצאו מישראל למעלה מ-100 אלף טון של 'אורי', כלומר - ה'אורי' לבדו היווה כ-55% מכלל ייצוא ההדרים מישראל. וזו רק דוגמא אחת. מחובתנו לחשוב כבר היום על עתיד החקלאות והמגדלים במדינת ישראל".

ומה בענפים השונים?

משה ברקנטל, מנהל ענף הפירות במועצת הצמחים, מספר כי בענף הפירות מסתכלים קדימה וכבר הגישו, בשיתוף עם המדען הראשי, תכניות מחקר בהיקף של כ-22 מיליון ש"ח. המטרות מגוונות; התמודדות עם מחלות ומזיקים חדשים, פיתוח ורכישת טכנולוגיות, שימוש במים מושבים,

גם בענף הירקות משקיעים במחקר ופיתוח. **אברהם ארליך (נונה)**, מנהל ענף הירקות במועצת הצמחים, מספר כי ענף הירקות יזום ומממן כ-200 תצפיות ומחקרים מדי שנה בהיקף של כ-4 מיליון ש"ח. "המחקרים מתבצעים במגוון גופי מחקר: מגדלים, תחנות ניסיונות בפיזור כלל ארצי, מינהל המחקר, מוסדות אקדמיים, יזום ומימון מיזמים בשיתוף המדען הראשי במשרד החקלאות", הוא אומר. **ארליך** אף מציין את ארבעת יעדי המחקר המרכזיים המוליכים את ענף הירקות: א. הבטחת ייצור ואספקה של תוצרת חקלאית טריה ובריאה בכמות מספקת לאוכלוסייה. ב. הבטחת איכותו ובטיחותו של המזון הטרי המסופק לאוכלוסייה. ג. הבטחת והסדרת תשומות לחקלאות. ד. פיתוח ידע והטמעתו לטובת קידום החקלאי והחקלאות.

טל עמית, מנהל ענף ההדרים במועצת הצמחים, מספר כי ענף ההדרים משקיע קרוב ל-3 מיליון ש"ח בשנה במחקר ופיתוח בתחום ההדרים. כשליש מהתקציב מושקע בניסיונות פיתוח של זנים חדשים, שליש נוסף מופנה למחקרים ארוכי טווח שמטרתם לפתור בעיות קיומיות של הענף (מים, מזיקי הסגר ועוד) והשליש האחרון - לביצוע ניסיונות יישומיים בעזרתם אנו מוצאים פתרונות לבעיות חדשות ובלתי-צפויות. לאחרונה התקיימו שני מחקרים בולטים בתחום ההדרים; מחקר שמצא פתרון למחלת המל-סקו ("קימלון") הפוגעת בכל זני ההדרים (ובמיוחד בלימון, ליים ואתרוג), ומחקר ששם לו למטרה למצוא פתרונות לטיפול בפרדס ובפרי כנגד עש התפוח המדומה. ■

”
מנכ"ל מועצת הצמחים צבי אלון: "המחקר והפיתוח הם שמאפשרים לנו לחדש ולהרחיב את סל המוצרים לרווחת הצרכנים שמחפשים גיוון כל הזמן, ובמקביל - להביא לחסכון בהוצאות הייצור של המגדלים תוך שיפור פריון העבודה"

”